

بسمه تعالی

برنامه سالیانه کوچ و استقرار زنبورستان‌ها در سال ۱۴۰۳ موضوع ماده ۱۴ قانون نظام دامپروری کشور مصوب ۸۸/۵/۷ مجلس شورای اسلامی

در اجرای ماده (۱۴) قانون نظام جامع دامپروری کشور مصوب ۱۳۸۸/۵/۷ مجلس شورای اسلامی و با هدف ساماندهی کوچ زنبورداران و تعیین ضوابط استقرار کلنی‌های آنان در محل‌های جدید، برنامه سالیانه کوچ و استقرار زنبورستان‌ها در سال ۱۴۰۳ جهت اجرا ابلاغ می‌گردد و رعایت مفاد آن برای کلیه زنبورداران، سازمان‌ها، نهادها و مراجع قانونی مرتبط الزامی است.

ماده (۱) اصطلاحات به کار رفته در این برنامه به شرح زیر می‌باشد:

۱- **سیاست‌های دامپروری:** مجموعه بایدها، نبایدها، تصمیمات و تدابیری که وزارت جهاد کشاورزی (معاونت امور تولیدات دامی) بر اساس قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها برای حفظ، توسعه و تشویق سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های دامپروری، قانونمند کردن و ساماندهی امور مرتبط با دام در راستای حفظ منابع ژنتیکی، افزایش تولید، ایجاد امنیت شغلی، اشتغال‌زایی و کاربرد فن‌آوری روز در امر پرورش، تغذیه، اصلاح نژاد، نگهداری منابع دامی و همچنین ساختمان‌ها، تأسیسات و تجهیزات مربوط به این فعالیت‌ها و حفظ امنیت سرمایه‌های دامی اتخاذ می‌نماید.

۲- **سیاست‌های بهداشت دام:** مجموعه سیاست‌های سازمان دامپزشکی کشور در قالب دستورات بهداشتی است که برای تأمین و گسترش بهداشت عمومی و جلوگیری از انتشار بیماری‌های مشترک دام و انسان اتخاذ می‌گردد.

۳- **نظام جامع دامپروری کشور:** مجموعه قوانین، مقررات، ضوابط، چهارچوب‌ها، استانداردها و الگوهایی است که بر اساس آن کلیه فعالیت‌های مطالعاتی، طراحی، اجرایی و مدیریتی در خصوص پرورش، اصلاح نژاد، تغذیه، تولید مثل، زیست‌فن‌آوری جدید (بیوتکنولوژی) و نانوفن‌آوری منابع دام در جهت ارتقای کمی و کیفی تولیدات مربوط سامان می‌یابد.

۴- **دستورالعمل‌های فنی:** مجموعه‌ای از مشخصات فنی، روش‌ها و ضوابطی است که بر اساس اصول علمی و فنی موجود در کشور و جهان با توجه به شرایط اقلیمی، زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی و برای ارتقای کیفیت طراحی، اجرا، نگهداری و بهره‌برداری از طرح‌ها تهیه و تدوین می‌شود.

۵- **دستورالعمل‌های بهداشتی:** مجموعه‌ای از شاخص‌های بهداشتی، روش‌ها و ضوابطی است که بر اساس اصول علمی و بهداشتی موجود در کشور و جهان با توجه به شرایط بهداشتی، شیوع و انتشار بیماری‌های دام جهت ارتقای بهداشت عمومی، جلوگیری از انتشار و مبارزه با بیماری‌های دام تهیه و تدوین می‌شود.

۶- **حریم:** محدوده سرمایه‌های مربوط به منابع دامی و مستحذات آنها که بر اساس ضوابط و مقررات قانون سازمان دامپزشکی کشور و قانون نظام جامع دامپروری به منظور حفظ فعالیت‌های دامپروری و جلوگیری از اشاعه بیماری‌های دامی و مشترک انسان و دام تعیین می‌گردد.

۷- **مقررات فنی:** مجموعه‌ای از مشخصات فنی که بر اساس ضوابط، استانداردها، اصول علمی و روشها با رعایت مراتب این دستورالعمل و سایر مقررات مربوطه اعمال می‌گردد.

۸- **مناطق مسکونی:** شهرها، شهرک‌ها، روستاها و کانون‌های اسکان عشایر که به نحوی از انحاء دارای جمعیت و سکنه هستند.

۹- **نظارت:** مجموعه اقداماتی که برای کنترل و حصول اطمینان از صحت انجام کار در چهارچوب ضوابط فنی و بهداشتی اعلام شده توسط معاونت بهبود تولیدات دامی و ادارات کل دامپزشکی استان‌ها صورت می‌گیرد.

۱۰- **متقاضی:** شخص حقیقی یا حقوقی که بر اساس شرایط مندرج در گردش کار صدور مجوزهای موضوع این برنامه نسبت به ارائه درخواست خود به مراجع ذی ربط اقدام می نماید.

۱۱- **برنامه کوچ زنبور عسل:** چگونگی جابه جایی کلنی های زنبور عسل از منطقه ای به منطقه دیگر به منظور بهره برداری بهینه از منابع تولید نظیر شهد و گرده و حفظ یا افزایش جمعیت کلنی ها و تولید محصولات از زنبور عسل.

۱۲- **کندو:** به محل زندگی زنبور عسل اطلاق می گردد.

۱۳- **کندوی بومی:** کندویی که فاقد قاب متحرک باشد.

۱۴- **کندوی مدرن:** کندویی با قاب های متحرک و قابل تعویض که با ابعادی مطابق با معیارهای فنی ساخته شده است.

۱۵- **کندوی با جمعیت:** کندویی که حاوی یک کلنی زنبور عسل باشد.

۱۶- **زنبوردار:** به شخصی اطلاق می شود که به پرورش و نگهداری زنبور عسل اشتغال دارد.

۱۷- **کلنی زنبور عسل:** به مجموعه ای از زنبورهای داخل یک کندو گفته می شود.

۱۸- **زنبورداری ثابت:** شیوه ای از زنبورداری که کلنی های زنبور عسل در طول سال در یک محل نگهداری می شوند.

۱۹- **زنبورداری کوچ رو:** شیوه ای از زنبورداری که کلنی های زنبور عسل در طول سال برای استفاده از شرایط اقلیمی و استعدادهای محیطی مناطق مختلف به دو صورت درون استانی و برون استانی جابه جا می شوند.

۲۰- **زنبورستان:** محلی که دارای مجموعه امکانات زنبورداری از جمله کندو، کلنی، زنبور عسل و وسایل زنبورداری باشد.

۲۱- **زنبور پاکتی:** مجموعه ای از یک ملکه بارور و تعداد چند هزار زنبور کارگر به وزن یک تا یک و نیم کیلوگرم که برای ایجاد کلنی های جدید تهیه شده و حمل و نقل آنها در یک پاکت یا جعبه کوچک مخصوص انجام می شود.

۲۲- **واحد پرورش ملکه زنبور عسل:** زنبورستانی که در آن تولید ملکه زنبور عسل بر اساس شیوه های علمی صورت می گیرد.

۲۳- **صحرای شهد خیز:** صحرائی که دارای پوشش گیاهی مناسب به منظور بهره برداری زنبور عسل جهت تولید شهد و گرده باشد.

ماده ۲) گردش کار صدور مجوز کوچ و استقرار زنبورستان ها:

۱-۲- زنبوردار درخواست کتبی خود را قبل از کوچ به استان یا شهرستان مقصد با رعایت مفاد این ماده برای صدور مجوز کوچ به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ ارائه می نماید تا آن مدیریت طبق مقررات نسبت به صدور مجوز اقدام نماید.

تبصره: کوچ از استانی به استان دیگر مستلزم ارائه گواهی بهداشتی دامپزشکی معتبر از استان مبدأ توسط متقاضی می باشد.

۲-۲- مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ پس از وصول درخواست زنبوردار، متقاضی کوچ را با تعیین مقصد کوچ به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد معرفی و رونوشتی از معرفی نامه صادره را جهت برنامه ریزی و اطلاع به معاونت بهبود تولیدات دامی استان مقصد ارسال می نماید.

۳-۲- مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد در صورت موافقت یا عدم موافقت با استقرار کندوهای متقاضی، مراتب را حداکثر ظرف مدت ۳ روز کاری و با تعیین مدت مجاز استقرار کتباً به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ اعلام می نماید.

۲-۴- مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ در صورت موافقت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد حداکثر ظرف مدت ۳ روز کاری اقدام به صدور مجوز کوچ کندوها به نام متقاضی نموده و نسخه‌ای از مجوز صادره را به معاونت بهبود تولیدات دامی استان مقصد ارسال می‌نماید.

تبصره: زنبوردار موظف به رعایت کلیه نکات بهداشتی، عدم استفاده از سموم خطرناک برای سایر زیست‌مندان و عدم آلوده سازی آب و خاک می‌باشد.

ماده ۳) سایر ضوابط:

۳-۱- تمدید یا ابطال مجوز استقرار در یک زنبورستان منوط به هماهنگی مدیریت جهاد کشاورزی دو شهرستان مقصد و مبدأ بوده و در صورت موافقت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد با تقاضای زنبوردار برای تمدید مجوز در مدت معین، می‌بایست مراتب به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ اعلام شود.

۳-۲- در صورتی که درخواست اسکان کلنی زنبور عسل در یک منطقه توسط دو زنبوردار در یک زمان به شهرستان مقصد برسد، اولویت با زنبوردار دارای سابقه اسکان در آن منطقه خواهد بود.

۳-۳- کوچ و جابه‌جایی زنبورستان در مواقع خاصی نظیر آمارگیری سالانه با ابلاغ سازمان جهاد کشاورزی استان ممنوع می‌باشد.

۳-۴- در مناطق چهارگانه تحت حفاظت سازمان حفاظت محیط زیست، صدور مجوز استقرار زنبورستان علاوه بر رعایت ضوابط مقرر در این برنامه، اخذ موافقت سازمان مذکور الزامی خواهد بود.

۳-۵- زنبورداران در فصل کوچ موظف به رعایت حداقل فاصله زنبورستان‌های خود مطابق با مفاد قانون جامع دامپروری کشور به شرح زیر هستند:

- الف) از ۴۰ تا ۱۰۰ کلنی به فاصله ۱۰۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۵۰۰ متر.
- ب) از ۱۰۱ تا ۳۰۰ کلنی به فاصله ۱۵۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۱۰۰۰ متر.
- ج) از ۳۰۱ کلنی به بالا به فاصله ۲۰۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۱۵۰۰ متر.
- د) زنبورداران ملزم هستند که در زمان پرورش ملکه، حداقل فاصله ۳ کیلومتر را از مراکز تولید ملکه و ایستگاه‌های پرورش و اصلاح نژاد ملکه رعایت نمایند.

تبصره (۱): کاهش یا افزایش فواصل و نیز ابطال هرگونه مجوز استقرار زنبورستان‌ها با توجه به پوشش گیاهی و فرصت شهد دهی منطقه با تشخیص و صلاح‌دید معاونت بهبود تولیدات دامی استان خواهد بود.

تبصره (۲): در صورت اثبات واگذاری مجوز توسط زنبوردار به شخص ثالث، این مجوز ابطال شده و زنبوردار متخلف موظف است کلنی‌های مستقر در آن محل را ظرف مهلت سه روز جابجا نماید.

۳-۶- زنبورداران به منظور اشغال منطقه و استقرار در محدوده بیشتری از مکان تعیین شده، مجاز نیستند کلنی‌های خود را به واحدهای کوچکتر تقسیم کنند مگر کسانی که بیش از ۵۰۰ کلنی داشته باشند که در این صورت مازاد بر این تعداد را می‌توانند با رعایت فواصل تعیین شده در محل‌های دیگر مستقر نمایند.

تبصره: قرار دادن کندوهای خالی در منطقه، حتی برای زنبوردار ایجاد نمی‌نماید.

۳-۷- استقرار کندوها در مراتع، جنگل‌ها و صحرای‌های شهدخیز کشور می‌بایست با مجوز مدیریت جهاد کشاورزی و با رعایت حقوق اشخاص صورت پذیرد. همچنین اشخاص (حقیقی و حقوقی) حق تعرض و جلوگیری از اسکان زنبورداران مهاجر دارای مجوز را در صورت وجود شرایط مذکور توسط زنبوردار، نخواهند داشت.

تبصره (۱): در موارد بروز اختلاف بین اشخاص با زنبوردار، با درخواست ایشان، سازمان جهاد کشاورزی استان پس از اخذ استعلام از اداره کل منابع طبیعی و با در نظر گرفتن کلیه موارد فوق، موظف است مطابق با ماده (۶) قانون نظام جامع دامپروری کشور و با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از زنبوردار و حریم زنبورستان حمایت نماید.

تبصره (۲): استقرار کندوها در مناطق جنگلی و مراتع، منوط به هماهنگی با سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور (اداره کل منابع طبیعی) می‌باشد.

تبصره (۳): داشتن ملک شخصی در مجاورت مراتع مذکور نمی‌تواند حقی را برای مالکین ایجاد نماید. لذا کوچ و استقرار کلنی‌های زنبور عسل در این مناطق مستلزم رعایت برنامه کوچ زنبورستان‌ها و اخذ مجوز از مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان محل استقرار می‌باشد.

۳-۸- استقرار زنبورستان‌ها در باغات و مزارع کشاورزی به منظور گرده‌افشانی در جهت افزایش ارزش افزوده محصولات زراعی و باغی با رعایت مقررات ابلاغی از سوی سازمان جهاد کشاورزی استان محل زنبورستان صورت خواهد پذیرفت.

۳-۹- مدیریت جهاد کشاورزی مقصد (محلی که زنبوردار در آن مستقر می‌شود) با زنبوردارانی که موارد مندرج در این ابلاغیه را رعایت ننموده و باعث ایجاد مشکل برای سایر زنبورداران شوند، در مرحله اول پس از اطلاع به معاونت بهبود تولیدات دامی استان و اتحادیه زنبورداری (صادرکننده شناسنامه زنبورداری)، ارائه خدمات دولتی به زنبوردار متخلف را متوقف نموده و ضمن اخطار کتبی مراتب تخلف و تزامم با تعیین حداکثر مهلت برای رفع موارد مذکور را به وی ابلاغ و در مرحله بعدی ضمن عدم تمدید مجوز فعالیت، متخلف را با درخواست زیان‌دیده به مراجع ذی‌صلاح قانونی معرفی خواهد نمود.

تبصره: در صورت اعتراض زنبوردار به تصمیم مدیریت جهاد کشاورزی، معاونت بهبود تولیدات دامی با همکاری مدیریت بازرسی و پاسخگویی به شکایات استان، موضوع را بررسی و نتیجه را به ایشان اعلام خواهد نمود.

۳-۱۰- با توجه به اینکه شناسنامه‌های زنبورداری توسط اتحادیه‌های زنبورداری صادر می‌شود، مسئولیت ثبت نقاط UTM زنبورستانها با اتحادیه‌های مذکور و نصب بنر مشخصات زنبورستان در محل استقرار، بر عهده زنبوردار و نظارت بر حسن انجام کار با معاونت بهبود تولیدات دامی استان خواهد بود.

۳-۱۱- دریافت هرگونه وجه از زنبورداران جهت کوچ و استقرار کندوها تحت هر عنوان توسط اشخاص حقیقی و حقوقی ممنوع است.

۳-۱۲- موارد پیش‌بینی نشده در این ابلاغیه توسط معاونت بهبود تولیدات دامی استان‌ها بررسی و حسب مورد پس از هماهنگی با دفتر طرح توسعه زنبورداری کشور اقدام خواهد شد.